

**Çevre ve Orman Bakanlığı
Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü**

BÜYÜK ENDÜSTRİYEL KAZALARIN KONTROLÜ HAKKINDA YÖNETMELİK

**Kimyasallar Yönetimi Dairesi Başkanlığı
Endüstriyel ve Kimyasal Kazalar Şubesi Müdürlüğü**

06 Ocak 2011

Büyük Endüstriyel Kaza

Herhangi bir kuruluşun işletilmesi esnasında, kontrolsüz gelişmelerden kaynaklanan ve kuruluş içinde veya dışında çevre ve insan sağlığı için anında veya daha sonra ciddi tehlikeye yol açabilen bir veya birden fazla tehlikeli maddenin sebep olduğu büyük bir emisyon, yangın veya patlama olayı

AKÇAGAZ LPG DOLUM TESİSİ

- Patlamanın yol açtığı zarar 3 trilyon
- Dolum yapan kara tankeri sürücüsünün ağır yaralandığı kazada 2 kişi de zehirlenmiştir.
- 5000 kişi evlerinden tahliye edilmiş, 10 ev kullanılamaz hale gelmiştir.

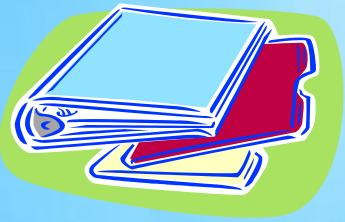

28 TEMMUZ 2002 İZMİT-KÖRFEZ AKÇAĞAZ LPG DEPOLAMA VE DOLUM TESİSLERİNİN PATLAMASI.

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik

96/82/EC “Tehlikeli Maddeleri İçeren Büyük Kaza Tehlikelerinin Kontrolü Hakkında Konsey Direktifi” (SEVESO II Direktifi) ile uyumlu olarak;

“Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik”

***18 Ağustos 2010 tarihli ve 27676 sayılı
Resmi Gazete’de yayımlanmıştır***

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik

AMAÇ;

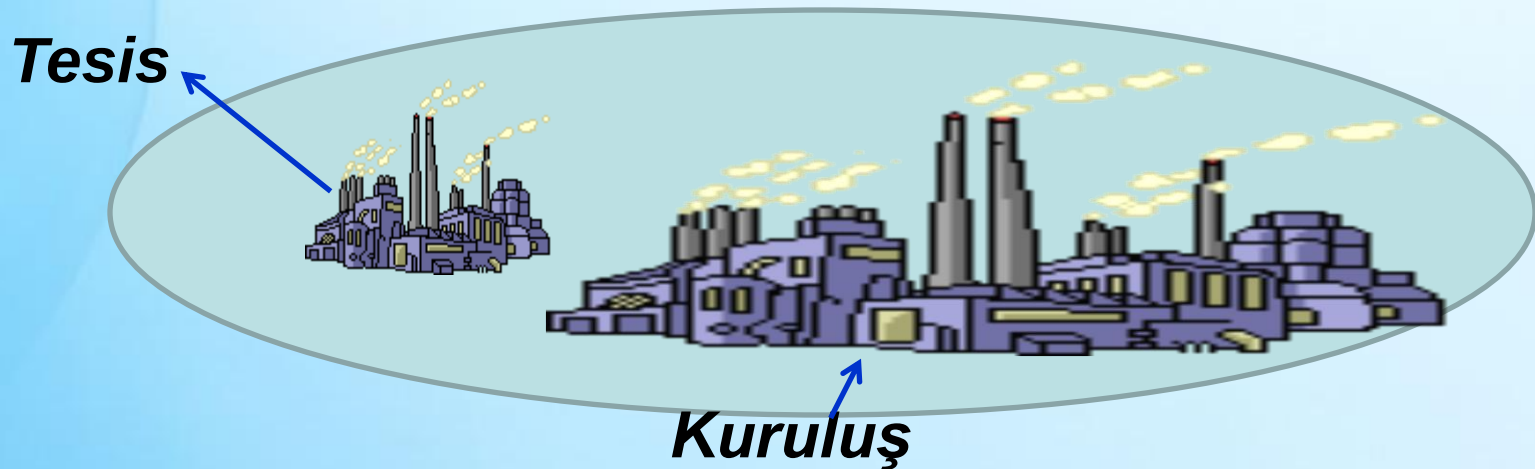
- Tehlikeli maddeler içeren büyük kazaları önlemek
- Büyük kaza riski taşıyan tesislerde acil durumlara karşı hazırlıklı olmak
- Zamanında müdahale etmek
- Gereken tedbirleri almak
- Kazaların insan ve çevre üzerine etkilerini sınırlandırmak

Tanımlar

- **Kuruluş:** aynı işletmecinin kontrolü altında bulunan, ortak altyapı ve faaliyetler de dahil olmak üzere, tehlikeli maddelerin bulunduğu, bir veya birden fazla tesisin bulunduğu alanı
- **Tesis;** Tehlikeli maddelerin üretildiği, kullanıldığı, işlendiği veya depolandığı bir kuruluş içerisindeki teknik birimi ve bu birimin işleyişi için gerekli olan teçhizat, yapılar, boru tesisatı.....

Kapsam: Tehlikeli Madde

- Ek I, Bölüm 1, Kolon 1’de listelenen veya Ek I, Bölüm 2, Kolon 1’de listelenen bir kategori içerisindeki *hammadde, ürün, yan ürün, artık veya ara madde olarak mevcut olan veya bir kaza sırasında oluşması beklenen bir maddeyi, karışımı veya müstahzardır.*

Toksik

Oksitleyici

Patlayıcı

Alevlenir

Çevre için zararlı

Yönetmelik
kapsamına giren
tehlikeli maddeler

Kapsam dışı faaliyetler

- Askeri kuruluşlar
- İyonlaştırıcı radyasyon faaliyetleri
- Tehlikeli Maddelerin Kara hava deniz yolu taşımacılığı
- Kuruluş sınırları dışında kalan boru hatları
- Depolama dışı madencilik faaliyetleri
- Denizdeki petrol ve madencilik aramaları
- Düzenli depolama sahaları

Yetki ve Sorumluluklar

Merkezi Düzeyde;

- Çevre ve Orman Bakanlığı
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

Yerel Düzeyde;

- İl Özel İdareleri
- Belediyeler
- Kuruluşlar (Seveso Kuruluşları)

Büyük Endüstriyel Kazaların Kontrolü Hakkında Yönetmelik/Yetki ve Sorumluluklar

Çevre ve Orman Bakanlığı

- Bildirim sistemi kurmak ve resmi kayıt sistemi oluşturmak
- Dahili acil durum planlarının hazırlanmasını sağlamak
- Denetim yapmak
- Kazaları incelemek

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

- Güvenlik raporlarının değerlendirilmesi
- Denetim yapmak
- Kazaları incelemek

İl Özel İdareleri/Belediyeler

- Harici acil durum planlarını hazırlamak/hazırlatmak
- Domino etkisini arz eden kuruluşlar ya da kuruluş gruplarını belirlemek

Sanayicinin Sorumlulukları

Ortak Sorumluluklar

- Bildirim yapmak
- Büyük kazalar hakkında yetkili otoritelere bilgi vermek

Üst Seviyeli Kuruluşlar

- Güvenlik Yönetim Sistemleri'ni kurar
- *Güvenlik Raporu* hazırlar
- Kuruluş içinde alınacak önlemlere dair *dahili acil durum planı* hazırlar
- Etki alanında kalan halkı bilgilendirir.

Alt Seviyeli Kuruluşlar

- Büyük Kaza Önleme Politikası oluşturur

Yönetmelik Temel Maddeler

- **Bildirimler** (Madde 7)
- **Büyük kaza önleme politikası** (Madde 8)
- **Güvenlik Raporu** (Madde 9)
- **Dahili ve Harici Acil Durum Planı** (Madde 11,12,13,14)
- **Kamunun Bilgilendirilmesi** (Madde 15)
- **Büyük Bir Kaza Sonrasında İşletmeci tarafından sağlanması gereken Bilgiler** (Madde 16)
- **Domino Etkisi** (Madde 17)
- **Gizlilik** (Madde 19)
- **Denetimler** (Madde 20)
- **İdari Tedbirler ve Yaptırımlar** (Madde 21,22)

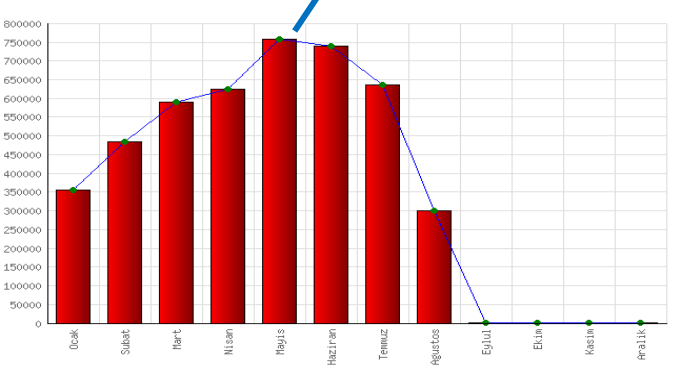

Madde 7- Bildirim (Kapsama Giren Kuruluşların Belirlenmesi)

Tehlikeli Madde Cinsi
Tehlikeli Madde Miktarı

**Seveso Kategorisi
Belirleme**

*Yıl içindeki
en yüksek miktar*

Tehlikeli Maddeleri Bulunduran Tüm Kuruluşlar; Çevre ve Orman Bakanlığına elektronik yolla bildirimini yapar. Bildirim sonucuna göre; kuruluşun seveso kategorisi belirlenir

KURULUŞLAR

KAPSAM DIŞI

**ALT SEVİYELİ
KURULUŞLAR**

**ÜST SEVİYELİ
KURULUŞLAR**

Madde 8: Büyük Kaza Önleme Politikası

Alt Seviyeli Kuruluşlar;

- Büyük kaza tehlikelerine yol açacak faaliyetlerin yapısını
- Çalışanlarına, komşularına ve çevreye olan yükümlülüklerini
- Bunlar için gerekli kaynakların sağlanabilirliğini gösteren *büyük kaza önleme politikası belgesini hazırlar ve belirtilen politikayı uygular.*

BKÖP'te neler yer alır?

Güvenlik Yönetim Sistemi

Acil Durumlar için Planlama

Performansın İzlenmesi

Organizasyon ve Personel

İşletim Kontrolü

Büyük Kazaların Belirlenmesi
ve Değerlendirilmesi

Değişimin Yönetimi

Denetleme ve İnceleme

Madde 9- Güvenlik Raporu

Üst seviyeli kuruluşlar;

- ✓ Büyük kaza önleme politikası (BEKÖP) ve bir güvenlik yönetim sisteminin (GYS) bulunduğunu,
- ✓ Büyük kazaların tanımlandığını,
- ✓ Büyük kazaların önlenmesi ve bunların çevre ve insan üzerindeki etkilerinin sınırlandırılması için gerekli önlemlerin alındığını,
- ✓ Kuruluş içindeki, büyük kazaya yol açabilecek herhangi bir tesisin, depolama tesisinin, ekipmanın veya alt yapının tasarımı, inşaatı, işletimi ve bakımında yeterli güvenliğin sağlandığını,
- ✓ Bir dahili acil durum planının hazırlandığını **KANITLAMAK**
- ✓ Yerel sorumlulara harici planların hazırlanması aşamasında **DESTEK** verebilmek amacıyla hazırlar.

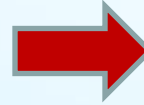

Madde 9:Güvenlik Raporu (GR)

Üst seviyeli bir kuruluş

ÇSGB tarafından hazırlanacak olan rehberi dikkate alarak ve Ek II Madde 1ve Madde 2’de belirtilen bilgileri içeren GR hazırlar veya hazırlatır

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığına gönderir.

iki ay içerisinde güvenlik raporunun değerlendirmesini sonuçlandırır.

Değerlendirme sonucu olumlu olan raporu Çevre ve Orman Bakanlığına, Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığına, İlgili belediye veya il özel idaresine bildirir.

Acil Durum Planı Nedir?

- Kuruluş içerisinde ve çevresinde meydana gelebilecek büyük kaza tehlikeleri ile planlama konusunda sorumluluğu olan herkese, işletmecilere, yerel yetkililere ve acil durum ekiplerine yardımcı olan kılavuzdur.
- Kuruluş ve çevresinde kazaya karşı hazırlıklı olma , kazayı önleme ve kazaya müdahale işlemlerinin tüm kaza senaryoları dikkate alınarak belirlendiği plandır.

Madde 11- Dahili Acil Durum Planı

Üst seviyeli bir kuruluş

- Acil servis hizmetleri ile iletişim?
- Acil durum müdahalesi ile ilgili prosedürler?
- İhtiyaç duyulacak özel ekipmanlar?
- Kaynakların mevcudiyeti ve ulaşılabilirliği?
- Kişiler kolayca nasıl tanınacak ve birbirlerini nasıl tanıyacaklar?
- Buluşma noktaları ve haberleşme?
- Acil durum planlamacılarının eğitimi?
- Plan ile ilgisi olan kişilerin eğitimi?
- Tatbikat ve güncelleme?
- Değişiklikler ve çıkarılan dersler ?
- Yeniden inceleme, gözden geçirme ve düzeltmeler?

ACİL TOPLANMA YERİ

Harici Acil Durum Planı

Belediye veya İl Özel İdaresi;

- Sorumlu kişilerin isim ya da unvanları.
- Acil durum uyarıları, alarm ve uygulama prosedürleri
- Uygulama için, gerekli kaynakların koordine edilmesine ilişkin düzenlemeler.
- Tesis içi azaltıcı/düzeltici faaliyetlere ilişkin düzenlemeler
- Halkın bilgilendirilmesi ve halkın bu durumda yapması gerekenlere ilişkin düzenlemeler.

Madde 13 ve Madde 14: Acil Durum Planlarının Gözden Geçirilmesi ve Tatbik Edilmesi

Dahili Acil Durum Planları
(İşletmeci)

Harici Acil Durum Planları
(Belediye/Valilik)

**3 yılı aşmayan
aralıklarla**

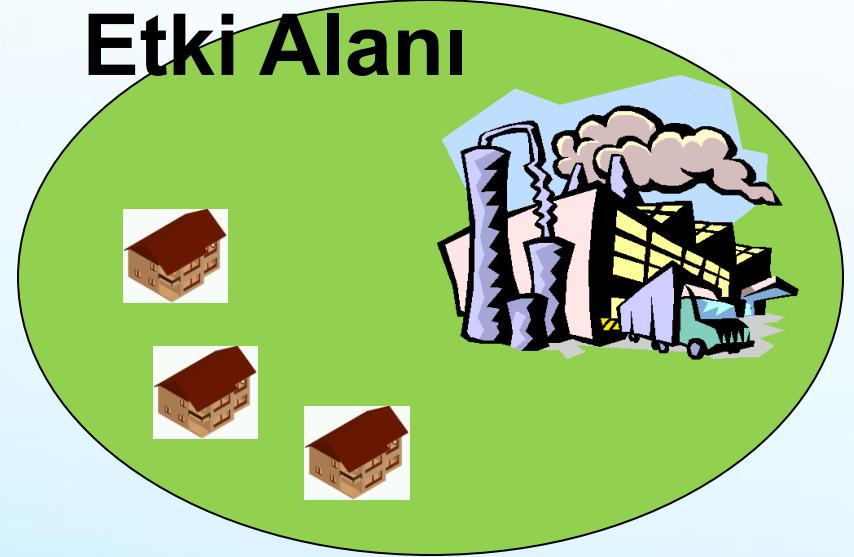

Madde 15: Kamunun Bilgilendirilmesi

Üst seviyeli kuruluş:

- Kuruluştaki güvenlik tedbirleri
- Büyük bir kaza durumunda yapılması gerekenler hakkında,
 - ✓ En uygun yöntemleri kullanarak
 - ✓ Düzenli olarak bilgi verecektir.

Etki Alanı

Etki alanı, kuruluşunda meydana gelebilecek büyük bir kazanın etkileyebileceği alandır.

MADDE 16: Büyük Kaza Sonrasında İşletmeci Tarafından Sağlanması Gereken Bilgiler

- İşletmeci, kuruluştaki büyük bir kaza meydana geldiği takdirde, mümkün olan en kısa sürede en uygun araçları kullanarak,
 - *Belediye veya il özel idaresi*
 - *Başbakanlık Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığını*
 - *Çevre ve Orman Bakanlığını*
 - *Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını* bu kazadan derhal haberdar eder
- ❖ Kazanın oluşumu ve gelişim seyri,
- ❖ İlgili tehlikeli maddeler ve miktarları,
- ❖ Kazanın insan ve çevre üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi için gerekli olan mevcut veriler,
- ❖ Alınan acil durum önlemleri.

MADDE 17: Domino Etkisi

- Belediye veya il özel idaresi, gönderilen güvenlik raporlarındaki bilgileri kullanarak, kuruluşların konumu ve bulundurduğu tehlikeli maddeler nedeniyle domino etkisine sahip kuruluşları veya kuruluş gruplarını tayin eder.

- Domino etkisi Grubunda yer alan komşu kuruluşların işletmecileri ile uygun bilgi alışverişini sağlar

MADDE 19: Gizlilik

İşletmeci tarafından Çevre ve Orman Bakanlığına sağlanan bilginin, kendisi veya başka bir kişi için, ticari veya kişisel gizliliği olduğu gerekçesiyle kayıttan çıkartılması için başvurması durumunda, Çevre ve Orman Bakanlığı, millî savunma, kamu güvenliği, ticarî ve endüstriyel sırlar ve kişisel bilgiler gibi kriterler göz önünde bulundurarak bilginin gizliliğine karar verir. Çevre ve Orman Bakanlığı, 30 iş günü içerisinde bir karar vermezse, bu bilginin ticari veya kişisel olarak gizli olduğuna karar verilmiş gibi hareket edilir

Madde 20: Denetimler

- ÇOB ve ÇSGB (eşgüdümlü)
- Denetim Aşamaları
 - Denetim programı
 - Üst seviyeli kuruluşlar (yilda 1 kez)
 - Denetim raporu
- Büyük bir kazadan haberdar olması durumunda;
 - Acil durum planlarının uygulanıp uygulanmadığı denetlenir.
 - Kaza analizi
 - İyileştirici tedbirlerin alınması
 - Diğer tedbirler ve tavsiyeler

Madde 21 ve Madde 22: İdari Tedbirler ve Yaptırımlar

- İşletmeci tarafından Güvenlik raporunun ve dahili acil durum planının süresinde teslim edilmediği,
- Büyük kazaların önlenmesi ve zararların azaltılması için alınan önlemlerin yetersiz olduğunun tespiti durumlarında
- Diğer durumlarda

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve/veya Çevre ve Orman Bakanlığı, kuruluşu veya tesisi kapatır veya ilgili bölümlerin işletilmesini durdurur.

2872 sayılı Çevre Kanunu ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanır.

Yönetmelik Temel Maddeler

- Bildirimler (*Madde 7*) → **18 Şubat 2011**
 - Büyük kaza önleme politikası (*Madde 8*)
 - Güvenlik Raporu (*Madde 9*)
 - Dahili Acil Durum Planı (*Madde 11*)
 - Kamunun Bilgilendirilmesi (*Madde 15*)
 - Denetimler (*Madde 20*)
 - Harici Acil Durum Planı (*Madde 12*) → **18 Şubat 2013**
- 18 Ağustos 2012'e kadar**
- 18 Ağustos 2012'den sonra**

Yürüyen Çalışmalar

❖ Yönetmeliğin uygulanmasına yönelik;

- Bildirim
- Güvenlik Raporu ve Acil Durum Planları,
- Kamunun Bilgilendirilmesi *Rehber Dokümanları*
- Denetim *Tebliği*

Hazırlık aşamasındadır.

Bilgi için irtibat sağlanacak kişiler

Müfide DEMİRURAL	Şb. Md.	:mdemirural@cob.gov.tr
Özlem YILDIRIM	<i>Biyolog</i>	:oyildirim@cob.gov.tr
Ayşe Pınar AKLAN	<i>Uzman</i>	:apaklan@cob.gov.tr
Ahmet GÖKTAŞ	<i>Uzman</i>	:agoktas@cob.gov.tr
Esra YILMAZ	<i>Kimya Müh</i>	:esrayilmaz@cob.gov.tr

TEŞEKKÜRLER